

KLASSISK FREDAG Ståle Wikshåland
swi@dagbladet.no

Musikalsk drama

CD: Det smaker av begivenhet når René Jacobs nå avslutter sin serie med Mozart-operaer med selveste «Tryllefløyten» på Harmonia Mundi, eventyroperaen fremfor noen. Og han gjør det med aplomb, som befester hans Mozart-syklus som en av de beste noensinne.

JACOBS FORTOLKNINGSGREP for denne utgivelsen har 'hørespill' som stikkord. Den er så å si produsert for radio, eller for lytting ved stereoanlegget for å si det på den måten. Utfordringen med denne operaen spesielt har vært å få på plass de relativt mange dialogene i helheten. Så vidt jeg husker er det bare Nikolaus Harnoncourt som har forsøkt noe lignende tidligere, på slutten av 1980-tallet, på Teldec. Også han med stor suksess.

Spørsmålet om talt dialog blir viktig nettopp i «Tryllefløyten», og vi hører hvorfor hos Jacobs. Han har hele tiden vært opptatt av hva operaene har å fortelle, heller enn å se dem som en foranledning til å fremføre noen av Mozarts vakreste arier. Derfor går han lengre enn noen dirigent før ham: Han lar flere føre ordet simultant, for å matche Mozarts vokale ensembler, som representerer en stor nyvinning i Mozarts operaer fordi de åpner for situasjonskomikkens rapiditet og musikkens egenartede flertydighet: evnen til å uttrykk flere, gjerne motstridende ting på én og samme tid, uten at det blir uforståelig for oss som ser og hører.

Av samme grunn legger Jacobs inn skrekkeffekter i slagverk og tutti orkester, og aktiviserer også et hammerklaver som aktiv med- og motspiller i resitativene. De er signert Jacobs, men kunne ha vært en god idé av Mozart også.

EFFEKTEN I STORT ER ET LIVFULLT hørespill, der musikk og tekst står i forhold til hverandre. Også fordi Jacobs styrer unna de mest dvelende tempi'ene som har vært en del av framføringstradisjonen. I sum konsentrerer det oppmerksomheten omkring «Tryllefløyten» som teater, vi følger spent med i hva som vil skje i neste øyeblikk. Denne «Tryllefløyten» går langt ut over å være ren velklang.

Men den klinger bra, like fullt. Noen av kvinnestemmene blir litt lette, og noen i skarpe slaget for min ører. Men du verden som innspillingen åpner tilgangen til «Tryllefløyten»s drama.

René Jacobs, dirigent

Akademie für alte Musik Berlin & Rias
Kammerkor
W. A. Mozart: «Tryllefløyten»
(Harmonia Mundi)**Tryllefløyten som hørespill.**

JANINE JANSEN HAR SLÅTT SEG PÅ DET FRANSKE i sin siste utgivelse på Decca, med Itamar Golan ved klaveret. Vi får Debussy, Ravel, Fauré, Messiaen og en ny komponist også, Dubugnon, som dessverre mest av alt faller inn i helheten som impresjonistisk epigon. Jansen selv drives over i det mer lavmælte klangregistret. Det gjør hun ut-søkt, men det blir litt bleikt. Men noe ganger får hun musikken til å bruse på ordentlig, som i Faurés «Après un réve», eller i andresatsen i Ravels G-dur sonate, «Blues».

Janine Jansen, fiolin

Itamar Golan, klaver
«Beau soir»
(Decca)**Laid-back i det franske**

Nils Henrik Asheim har forent krefter med Gjertruds Sigøynerorkester, og gitt seg Chopins Mazurkaer i vold. Eller vice versa. For Chopin blir ikke helt seg selv etter dette.

DET FLOTTESTE MED UTGIVELSEN er anslaget, feiende flott og uredd på en måte som vi kjenner igjen fra Asheim som orgelprovisator. Sammen bender og tøyer og drar musikerne i Chopins klanger, får dem til å hope seg opp noen ganger, eller å ta ferden fra salong til skjenkestue. Klangens veksler fra det groveste grove til florlett spindel-vev og melankolien er aldri langt unna.

Selv skulle jeg ha ønsket meg strammere redigering. Noen ganger tværes materialet ut, andre ganger merker vi hvordan de samme grepene gir resultatet for mye karakter av gjenbruk.

Men bevares for en god idé, og for noen flotte øyeblikk!

Nils Henrik Asheim

Gjertruds Sigøynerorkester
«Mazurka; Remaking Chopin»
(LAWO)**Chopin slik du aldri har hørt ham før**

Først i Molde

Etter at noen har snakket sammen, får Teatret Vårt i Molde norgespremierer på den engelske teatersuksessen «Enron», en uke før Det Norske Teatrets oslopremiere.

Tekst: **Terje Mosnes**
tmo@dagbladet.no

Teatersjef Carl Morten Amundsen ved Teatret Vårt sikret seg tidlig de lokale rettighetene for «halvmusikalen» om Enron-skandalen, og forsøkte å få med Det Norske Teatret på en samproduksjon. Så viste det seg at Natio-

naltheatret satt med opsjon på oslooppsetningen, og Amundsen og Teatret Vårt gikk i stedet i samarbeid med Rogaland Teater i Stavanger.

Da det seinere ble klart at Nationalteatret ikke kom til å sette opp «Enron», overtok Det Norske Teatret rettighetene for Oslo og la premieren til 14. januar, en uke før premieren i Molde. Dette falt i dårlig jord på Teatret Vårt, og etter noen runder er resultatet blitt at Molde får premieren 8. januar, seks dager før Oslo.

– Vi i provinsen sliter litt med synliggjøringen, så en norgespremiere er viktig for oss, sier Carl

TEATERSJEF:
Carl Morten Amundsen.

Morten Amundsen. Han understreker at rivaliseringen har vært udramatisk og holdt i vennlige former, noe som også bekreftes fra Det Norske Teatret.

Det hører muligens med til historien at teatersjef Carl Morten Amundsen også er deltidsansatt dramaturg ved Det Norske Teatret, og går inn som leder for teatrets dramaturgiat fra 2012. Som teatersjef i Molde har han flere ganger benyttet regissør Erik Ulfsby, som regisserer «Enron» på Det Norske, der han overtar som teatersjef to uker før premieren.

Som for å gjøre forbindelsene enda tettere: Når Molde-oppsetningen, med Tore Vagn Lid som regissør, flytter til Rogaland Teater i mars, kommer den til et teaterhus som ledes av Arne Nøst, moldenser med flere store oppgaver på Teatret Vårt bak seg. Norge er muligens større enn noen vet av, men egentlig ganske lite.

VANT: Teatersjef Carl Morten Amundsen fikk «Enron»-premierer til Molde.

Foto: Arild Moen/Teatret Vårt

I GOD FORM: Carola Häggkvist.

Sang for medpasienter

Den svenske artisten **Carola Häggkvist (44)** har operert vekk en cyste på eggstokkene.

Operasjonen fant sted på Danderyds sykehus i Stockholm på mandag, og Häggkvist er allerede utskrevet, skriver Expressen. Operasjonen gikk bra. Häggkvist skal ha vært ved godt mot under hele sykehusoppholdet, og sang til og med for sine medpasienter etter inngrepet, ifølge avisa. Hun skal ha skapt jubel og applaus fra publikum.

TRONDHEIMSOLISTENE

KULTURKIRKEN JAKOB

Solister: Lars Anders Tomter

og Ulf Wallin

FREDAG 22. OKT. KL. 19.00

Eliasson, Mozart

Bill: www.billettsservice.no og ved inngangwww.trondheimsolistene.no